

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2019 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2019

6. Сніжко М. Захист прав дітей в Україні з урахуванням міжнародних договорів з питань сімейного права / М. Сніжко // Юридичний журнал. 2013. № 3. С. 83–90.

ДВОСТОРОННЄ (БІЛАТЕРАЛЬНЕ) МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ СПРОЩЕННЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЇ МИТНИХ ПРОЦЕДУР

Денисенко С. І.

*к.ю.н., доцент, старший викладач кафедри МСПЦПД ННІ права
Сумського державного університету*

Міжнародно-правове регулювання сфери спрощення та гармонізації митних процедур здійснюється як на багатосторонньому (універсальному та регіональному) рівні, так і на двосторонньому (білатеральному) рівні. Двосторонні міжнародні договори у сфері спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі укладаються між державами і можуть бути *міждержавними, міжурядовими та міжвідомчими*. Не можна забувати і про інші форми двостороннього співробітництва держав у митній сфері, наприклад, із надання технічної допомоги тощо [1].

2009 р. у листі № 22/1-1010 «Щодо міжнародних договорів з питань співробітництва у митній сфері» Державна митна служба України (зараз – Державна фіскальна служба України) висловила позицію щодо класифікації міжнародних договорів у митній сфері на [2]:

- 1) двосторонні міжнародні договори міждержавного та міжурядового характеру;
- 2) двосторонні міжнародні договори міжвідомчого характеру;
- 3) багатосторонні міжнародні договори міжурядового та міжвідомчого характеру.

Цей лист було розроблено для використання у роботі працівниками митних органів, але для нашого дослідження він є цікавим тому, що не лише теоретики міжнародного митного права виділяють двосторонній рівень міжнародно-правового митного регулювання, але й практики.

Зазначимо, що двосторонні договори у сфері спрощення та гармонізації митних процедур у більшості випадків схожі як за змістом, так і за структурою, оскільки вони ґрунтуються на Рекомендації РМС про взаємну адміністративну допомогу від 05.12.1953 р. Як правило, ці двосторонні договори називаються «Про співробітництво у митних справах» і складаються з преамбули та переважно 17–20 статей, іноді мають додатки [3].

По суті, можна погодитися із висновком Перепьолкіна С. М. про те, що двосторонні угоди укладаються, як правило, з метою належного застосування митного законодавства, зокрема в частині запобігання, виявлення, припинення та розслідування порушень митного законодавства, удосконалення пасажирського і вантажного

сполучення, забезпечення правильного стягнення мита, зборів та інших платежів, застосування митних пільг, а також гарантування безпеки міжнародного торговельного ланцюга постачання товарів [4, с.123-124].

Прикладом *міждержавної угоди* є підписаний у листопаді 2009 р. між Україною та ЄС «Порядок денний асоціації Україна – ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію». Цей двосторонній договір, містить перелік реформ, які повинна здійснити Україна у співпраці з ЄС. У цьому міжнародному договорі особлива увага приділяється співробітництву та подальшому розвитку митного законодавства України та його імплементаційних положень відповідно до міжнародних інструментів і стандартів, що стосуються митної сфери й торгівлі, включаючи розроблені ЄС, ВМО (зокрема оновленої Кіотської конвенції), СОТ, ООН [5].

Прикладом *міжурядової угоди* є Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України, Урядом Республіки Молдова та Європейською Комісією щодо її місії в наданні допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова від 07.10.2005 р. [6]. Згідно з цим договором місія ЄС із прикордонної допомоги Молдові й Україні (The European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine – EUBAM надає всебічну підтримку із впровадження передового досвіду ЄС через свою штаб-квартиру в м. Одесі і шість польових офісів по обидва боки молдавсько-українського кордону (3 – в Україні: Одеса, Кучурган і Котовськ і 3 – у Молдові: Отач, Кишинів та Басарабьяска) [7].

Іншим прикладом міжурядової угоди може бути й Угода між Урядом України та Урядом Республіки Азербайджан про співробітництво у митних справах від 24.03.1997 р., яка містить положення, що стосуються спрощення та гармонізації національних митних процедур між державами. Так, відповідно до статей 2 і 3 зазначеної Угоди сторони через національні митні служби в межах їх компетенції та із дотриманням національного законодавства здійснюють співпрацю з метою удосконалення митних процедур у таких напрямках:

1) із питань митного оформлення: удосконалення пасажирського та вантажного сполучення між Сторонами; вжиття необхідних заходів щодо спрощення митного оформлення; визнання митних забезпечень (пломб, відбитків печаток, штампів) і митних документів одна одної, а за необхідності, застосовують власні митні забезпечення до товарів, які переміщуються;

2) із питань справляння митних платежів: забезпечення правильного стягнення мита, зборів та інших платежів, а також застосування митних пільг;

3) із питань митного контролю: розслідування та припинення митних правопорушень.

Сторони Угоди також домовилися про те, що товари і транспортні засоби, які прямують транзитом, звільнюються від митного огляду за винятком випадків, коли є підстави вважати, що їх ввезення, вивезення і транзит заборонені згідно із законодавством Сторін або є наявне митне правопорушення [8].

Двосторонньою міжурядовою угодою з митних питань також є Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Ісламської Республіки Іран про взаємну допомогу в митних справах. Сторони Угоди домовилися надавати одна одній допомогу:

1) щодо питань митного контролю: вживають заходів для поліпшення митного контролю пасажирів, товарів і поштових відправлень між державами, надають допомогу у виявленні, попередженні та припиненні порушень митного законодавства; за запитом допомагають одна одній шляхом надання інформації та аналітичних даних, які можуть бути використані при контролі отримання та застосування митного законодавства;

2) щодо справляння митних платежів: митні адміністрації інформують одна одну про застосування заборон і обмежень при імпорті, експорті і транзиті товарів або звільнення товарів від сплати мита, митних податків та інших митних платежів;

3) щодо питань митного оформлення: надають одна одній допомогу у дослідженні, розробленні й тестуванні нових митних процедур, у навчанні особового складу та обміні досвідом, а також у інших випадках, які потребуватимуть вжиття спільних заходів; прагнуть до спрощення та вдосконалення митних формальностей між Сторонами та вирішення питань, пов'язаних із розбіжностями у національному законодавстві [9].

Характерним прикладом *міжвідомчої двосторонньої угоди* може бути Протокол між Адміністрацією Державної прикордонної служби України, Державною митною службою України і Департаментом прикордонних військ Республіки Молдова, Митним департаментом Республіки Молдова про організацію спільного контролю в міжнародному пункті пропуску автомобільного сполучення «Росошани – Брічень» від 12.01.2004 р., який регулює здійснення спільного прикордонного, митного й інших видів контролю осіб, транспортних засобів і вантажів у міжнародному пункті пропуску «Росошани – Брічень» для автомобільного сполучення на українсько-молдовському державному кордоні [10].

На зазначеному пункті пропуску у 2012 р. місією ЄС із прикордонної допомоги Молдові й Україні (EUBAM) був упроваджений успішний пілотний проект щодо спільного керованого прикордонного пункту пропуску, який скоротив час на переміщення через кордон товарів і фізичних осіб на 15–20 %. Зазначений проект став першою спробою молдавських та українських митних та прикордонних органів спільно створити прикордонний пункт пропуску, який функціонує згідно із стандартами ЄС [11].

У ході проведеного аналізу двосторонніх міжнародних угод можна виокремити декілька основних напрямків у сфері спрощення та гармонізації митних процедур, які досягаються державами при їх укладанні, а саме *щодо митного контролю*:

- визнання митних документів та митного забезпечення (пломби, відбитки печаток, штампів);
- здійснення попереднього обміну інформацією про об'єкти залежно від їх виду й мети переміщення через митний кордон, а також іншими відомостями щодо митної справи;
- звільнення від митного огляду об'єктів залежно від їх виду й мети переміщення, які переміщуються транзитом через територію держав – сторін договору;
- здійснення спільного митного контролю у міжнародних пунктах пропуску;
- адаптація митного законодавства держав – сторін договору;

щодо митного оформлення:

- узгодження заходів спрощеного митного оформлення, які прискорюють пасажирське й вантажне сполучення (наприклад, уведення єдиних бланків митних документів на обох мовах держав – сторін договору);

щодо справляння (сплати) передбачених законодавством податків і зборів:

- звільнення від стягнення митних зборів багажу фізичних осіб, які переміщуються транзитом через територію держав – сторін договору.

Отже, досліджені міжнародні двосторонні (білатеральні) договори регулюють питання співпраці, що стосуються різних аспектів митної справи, у тому числі й у сфері спрощення та гармонізації митних процедур.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Денисенко С. І. Міжнародно-правові стандарти спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі: дис. на здобуття канд. юрид. наук : спец. 12.00.11. – Одеса, 2015. – 287с.
2. Лист Державної митної служби України «Щодо міжнародних договорів з питань співробітництва у митній сфері» від 27.10.2009 № 22/1-1010 URL: <http://document.ua/shodo-mizhnarodnih-dogovoriv-z-pitan-spivrobotnictva-u-mitni-doc4024.html>.
3. Рекомендація РМС про взаємну адміністративну допомогу від 05.12.1953 URL : http://www.wcoomd.org/en/topics/enforcement-and-compliance/instruments-and-tools/~/_/media/609154432CFA47B79B2D4FCFFF815979.ashx.

4. Перепьолкін С. М. Міжнародно-правові аспекти митного співробітництва європейських держав : монографія / С. М. Перепьолкін. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2008. – 180 с.
5. Порядок денний асоціації Україна – ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію від 20.11.2009 URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/card/994_990.
6. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України, Урядом Республіки Молдова та Європейською комісією щодо місії Європейської комісії з надання допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова від 07.10.2005 URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_235.
7. Місія ЄС з прикордонної допомоги Молдові та Україні URL : http://www.eubam.org/files/PressPack_UKR_EUBAM.pdf.
8. Угода між Урядом України та Урядом Азербайджанської Республіки про співробітництво у митних справах від 24.03.1997 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/031_069.
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Ісламської Республіки Іран про взаємну допомогу в митних справах» від 29.04.2002 № 588 URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/364_011.
10. Протокол між Адміністрацією Державної прикордонної служби України, Державною митною службою України і Департаментом прикордонних військ Республіки Молдова, Митним Департаментом Республіки Молдова про організацію спільного контролю в міжнародному пункті пропуску для автомобільного сполучення «Росошани – Бричень» від 12.01.2004 URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/498_128.
11. Офіційний сайт Місії ЄС з прикордонної допомоги Молдові та Україні URL : <http://www.eubam.org/ru/press/news/1682>.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ТУРЕЧЧИНИ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

Сергієнко Б. Б.

Студентка IV курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Денисенко С. І.

к.ю.н., доцент, старший викладач кафедри МСПЦПД ННІ права

Сумського державного університету

Невід’ємною частиною життя сучасного суспільства є інститут розірвання шлюбу. Загалом, розірвання шлюбу – це юридичний акт, який припиняє на майбутнє всі подружні права та обов’язки, за винятками передбаченими законодавством.